

FÖRETAGSPOLICY FÖR BÅSTADS KOMMUN OCH DESS BOLAG

1. Bakgrund

Kommunallagen ställer krav på kommunalt inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. De kommunalt ägda bolagen representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för vilket erfordrar att man har en löpande uppsikt över bolagens utveckling, resultat och ställning. Det är också viktigt att skapa likartade och goda förutsättningar för de verksamheter som Båstads kommun äger och förvaltar oavsett den juridiska formen. Detta innebär att man måste utveckla och kommunicera en klar och tydlig bild av varför man äger bolaget och hur man vill att det ska utvecklas. Genom att använda och utveckla de formella styrinstrumenten, såsom bland annat företagspolicy och ägardirektiv, i dialog med bolagets ledning kan man lägga grunden för en kultur som gör det möjligt att styra och följa upp att verksamheten i bolagen utvecklas i önskad riktning.

2. Syfte

Syftet med företagspolicyn är dels att förtydliga det gemensamma regelverket för att utveckla den kommunala verksamheten och att fastslå rollfördelningen mellan kommunen som ägare och bolagen, dels att tydliggöra styrelsens roll och ansvar i bolagen.

3. Bolagsformen

Målet är att bolagen skall bedriva sin verksamhet ekonomiskt självbärande utan kommunala bidrag. Undantag kan vara bolag där andra skäl än ekonomiska ligger till grund för bolagsformen.

4. Ägarstyrning

Kommunen som ägare utövar formellt sin roll gentemot bolagen genom att

- fastställa bolagsordningar
- formulera direktiv
- utse styrelser
- utse revisorer
- lämna instruktioner för kommunens ombud via bolagsstämmor
- fullmäktige ska ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan beslut fattas i bolaget
- fullmäktiges ledamöter har rätt att ställa interpellation eller fråga till ordförande i kommunalt bolag

Bolagen omfattas av de kommunalrättsliga självkostnads-, likställighets-, och lokaliseringsprinciperna om inte verksamheten enligt lag eller praxis är undantagen.

Bolagen omfattas undantagslöst av offentlighetsprincipen samt lagen om offentlig upphandling.

Därutöver har kommunen även fastställt övergripande direktiv och riktlinjer i olika policys som gäller generellt för kommunens verksamheter. Bolagen ska känna till dessa samt verka för att intentionerna i dessa i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

Det bör särskilt noteras att bolagen omfattas av kommunens profilprogram vilket innebär att kommunens logotyp ska finnas med på lämplig plats i syfte att stärka kommunens identitet och synliggöra kommunen som ägare.

5. Formella styrinstrument

Bolagsordning

Bolagsordningen lägger grunden för bolagets existens. I den anges vad bolaget skall ägna sig åt, d.v.s. föremålet för bolagets verksamhet, det kommunala ändamålet och ett antal grundläggande regler för aktiekapital, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på ordinarie stämma.

Direktiv

Direktiv som beslutas på bolagsstämman är bindande för bolaget och dess ledning. Företagspolicy och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige överlämnas via ombud till bolagsstämman. Ägardirektiven, som är individuella, anger riktning, ramar och mål för det specifika bolaget med utgångspunkt från det kommunala ändamålet. Syftet med ägardirektiven är att ge övergripande strategiska riktlinjer till bolagets ledning. Ägardirektiven är strukturerade på likartat sätt för samtliga bolag.

Ägardirektivens struktur och innehåll

- Ändamåls- och verksamhetsdirektiv
Kommunala ändamålet anger varför vi äger bolaget
- Samordnings- och konkreta verksamhetsdirektiv
Målsättning för miljö, kvalitet, marknad etc., dvs., direktiv som anger hur bolaget förväntas verka och utvecklas
- Ekonomiska direktiv
Ekonomiska mål som anger vilken lönsamhet och självfinansieringsgrad bolaget förväntas ha utifrån ägarens krav och förväntningar på bolaget.
- Informationsdirektiv

- Frågor som ska vara föremål för KF:s ställningstagande före beslut i bolaget är frågor som kan vara av strategisk och principiell betydelse för den gemensamma utvecklingen i kommunen.
- Uppföljning av ägardirektiven innebär att bolaget i sin förvaltningsberättelse ska redogöra för hur bolaget utvecklas i förhållande till ägarens intentioner.

För bolag som ägs eller där inflytande utövas tillsammans med andra bör man eftersträva att liknande direktiv ges till bolagets ledning ifrån ägarna i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheter i övrigt. Detta bör regleras i konsortial- eller aktieägaravtal.

Varje bolag skall i sina ägardirektiv ha en konkret beskrivning av ändamålet i bolagsordningen. Detta innebär en formulering av vilka motiv kommunen har som ägare för att bedriva verksamheten, vilka särskilda uppgifter/mål bolaget har att lösa och vilka restriktioner i verksamheten som ägaren vill ange.

Ägardirektiven skall vara enkla och tydliga. Direktiven skall dessutom upprättas i samråd med bolagen för att dessa ska kunna ta ansvar för de uppgifter som i samförstånd lagts på dem. Viktiga inslag i ägarstyrningen är ett aktivt styrelsearbete och förtroende mellan ägaren och av denne utsedda styrelsen. En plan för möte mellan ägare och bolagsledning upprättas årligen av kommunstyrelsen som har ansvar för uppsikten avseende de kommunalt ägda bolagen.

Ägardirektiven för respektive bolag antas av kommunfullmäktige och fastställs därefter på extra eller ordinarie bolagsstämma. Kommunstyrelsen svarar för att direktiv och företagspolicy är aktuella och föreslår eventuella förändringar för beslut i kommunfullmäktige.

6. Styrelse - styrelsearbetet

Det är ägarens ansvar att tillsätta en styrelse med förutsättningar att rätt tillvarata bolagets och ägarens intressen samt att ge styrelsen mandat att aktivt verka inom givna ramar. Kommunfullmäktige kan välja mellan en styrelse med representanter från de politiska partierna eller en styrelse med såväl ledamöter som representerar politiska partier som ledamöter som ytterligare tillför branschkompetens eller annan fackkompetens. **Styrelsen ska inte ha några operativa funktioner.**

Styrelsen skall fastställa en Vd-instruktion. Alla frågor som rör verkställande direktörens anställningsförhållande beslutas av styrelsen. Innan nya avtal eller beslut om större förändring av gällande avtal fattas skall samråd ske med kommunens personalavdelning. **Samråd med ägaren ska också ske vid tillsättande av ny VD.**

Styrelserna i bolagen ska upprätta och årligen fastställa en arbetsordning för sitt arbete. Härefter innefattas roll- och ansvarsfördelning mellan styrelse och verkställande direktör samt arbetsformer för styrelsen. I arbetsordningen för styrelsen ingår även att utforma ett årligt program för styrelsearbetet.

Styrelsen ska i sin planering beakta kommunens tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapport och övrig information som ska lämnas till ägaren.

Arvoden och ersättningar till de enskilda styrelseledamöterna ska redovisas i not i årsredovisningen.

7. Kommunstyrelsens insyn och information

Bolagets ledning är skyldig att fortlöpande på kommunstyrelsens begäran informera om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Informationen kan lämnas vid sammanträden som kommunstyrelsen kallar bolagets företrädare till eller skriftligt om så erfordras. Bolagen är dessutom skyldiga att informera kommunstyrelsen löpande om väsentliga händelser i verksamheten och i frågor som eventuellt kan bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande innan beslut fattas av bolaget. I ägardirektiven definieras och exemplifieras begreppet "principiell beskaffenhet eller annars av större vikt". Det ankommer på kommunstyrelsen att med beaktande av kommunallagens bestämmelser avgöra om frågan skall tillställas kommunfullmäktige för ställningstagande.

8. Tvister

Vid tvister mellan förvaltning och kommunalt bolag eller mellan de kommunala bolagen inbördes, skall parterna genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd ej uppnås, rekommenderas parterna att utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.

Varje bolag skall vid kommuninterna avtal undvika skiljedoms klausuler. Parterna rekommenderas istället att i avtalen komma överens om att en eventuell framtida tvist skall hänskjutas till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.